

apud Veteres, quâ de re multa habet Augustinus, atque alii. Præterea paulò post Concilii Niceni tempora, maxima orbis Christiani pars in perfidiam juravit, ut apud Sulpicium Severum lib. 2. legimus. Sic etiam Arianorum temporibus, illius hæreseos venenò totus ferè orbis infectus fuit, ut testatur Lirinensis, qui etiam fatetur, non repugnare, totam pariter Ecclesiam à fide posse deviare. Plura de his videantur apud Chamier. Panstrat. Catholic. lib. 2. cap. 16. Quod si autem prima deficiat in Ecclesia conditio, reliquæ etiam deficient, omnes enim in illâ fundantur, ut suprâ ostendimus. Patres deinde errare posse, hinc manifestum evadit, quòd sæpenumerò verum Scripturæ sensum non affecti fuerint, ut disertissimè docet Bellarmin. lib. 3. de verbò Dei cap. 3. sect. 9. & 10. Ubi ait, *Patres in S. Literis exponendis subinde lapsos fuisse, figuratè accipientes, quæ propriè, & propriè quæ figuratè erant accipienda*: adducitque exempla ex Origine, Papiâ, Justinò, Irenæò, Tertullianò, Lactantiò, aliisque. Idem docet etiam Hieronymus, cum 3 Tom. Epistolâ ad Theophilum sic scribit. *Scio me aliter habere Apostolos, aliter reliquos Tractatores. Illos semper vera dicere, istos in quibusdam, ut homines aberrare.* Sic etiam ait, sibi commentarios quosdam in libros sacros excidisse, se eos fudisse potiùs, quàm scripsisse. Nec tantùm errârunt Patres, sed non pauci insuper partium studiò ducti fuerunt. Nam sæpe ex benevolentia, & amore quædam loquuntur, ut Augustinus in Enchiridiò ad Laurentium de Purgator. & Orat. pro mortuis, quodammodò & alios & se nimiâ amoris abundantia errâsse fatetur, ut quando de Amicis, & de charissimâ matre Monicâ cogitat. Sæpe quorundam timore alia reticent, ut idem testatur Epistol. ad Januarium 119. cap. 19. his verbis. *Multa hujusmodi propter nonnullarum vel sanctarum, vel turbulentarum personarum scandala devitanda liberiùs improbare non audeo.* Sæpe ex nimiâ quorundam reverentiâ, sæpe per quorundam Pontificum, & Imperatorum tyrannidem in absurdas S. Codicum interpretationes abacti fuerunt, ut Ariminensis Concilii, & Berengarii Historia abunde testatur. Sed ad hæc excipiunt Papistæ, se quidem non negare, hunc atque illum ex Patribus non aliquando errori fuisse obnoxium: Sed omnes simul consentientes semper verum docuisse, nunquam hallucinatos fuisse, atque eatenus tantùm pro infallilibus habere Interpretibus. At replicamus, primò futilem esse exceptionem, si enim unus in hujus Scripturæ loci, alter in illius interpretatione errare potest, quidni & omnes simul errare possunt? Deinde paucissima reperiri loca, imò forsan nulla, de quorum sensu omnes omnino Patres sententiam pronunciârunt: Præterea omnes, aut certè plerique omnes simul errâsse in exponendò locò Proverb. 8. Denique falsum esse, Consensum omnium omnino Patrum Pontificiis interpretationis normam esse, cum omnia illorum Scripta testentur, quòd interdum nullius, interdum unius alte-

alte-